

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Tolsgårdens förskola

Läsår 2023/2024

Antagen
Mariestad
2023-10-20

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Pia Fahlgren
Datum för antagande:	2023-10-20
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Tolsgårdens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2023 - 2024
Tidpunkt för aktualisering:	2023
Dokumentansvarig:	Rektor Pia Fahlgren

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	9
3.1 Metod/kartläggning	9
3.2 Kränkande behandling	9
3.3 Sexuella trakasserier	10
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	10
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	14
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	16
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	17
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	17
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	18
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	19
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	20
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	20
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	20
6. Referenser	21
7. Bilagor	22
7.1 Definitioner.....	22
7.2 Lagstiftning och styrdokument	24
7.3 Anmälningskyldighet	25

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Tolsgårdens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska förskola arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor Pia Fahlgren ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Tolsgårdens förskola	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Vi pedagoger uppmuntrar och ger barnen förutsättningar till att utveckla en positiv självkänsla och en positiv samvaro i gruppen.	Ja
Pedagogerna är delaktiga i barnens lek, där man utgår från barnens behov och intressen, vilket skapar förutsättningar för trygghet och utveckling.	Ja (Tussilago) Delvis (Blåsippan)
Vi arbetar utifrån ett tillgängligt arbetssätt där barnens olikheter ses som en tillgång i barngruppen.	Ja
Skapa lärmiljöer som ger förutsättningar till utveckling och lärande.	Ja
Skapa förutsättningar för att barnen ska ta del av, samt få en förståelse för de olika diskrimineringsgrunderna	Ja
Vi organiserar lärmiljö och utbildning för att incidenter inte ska ske och upprepas.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Vi har inte haft några kränkingsärenden under läsåret 2022/2023.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Blåsippan upplever att de delvis nått målet, då det under vårterminen varit mycket personalbyten, flera okända vikarier har påverkat arbetet. Detta har gjort att vi inte har kunnat arbeta med främjande och förebyggande åtgärder på det sätt vi önskat, genom att till exempel vara närvarande i leken eller skapat förutsättningar för en positiv samvaro i gruppen.

Tussilago anser att målet uppnåtts, trots att det förekommit en del konflikter i barngruppen.

Analys främjande åtgärder

För att skapa förutsättningar för att uppnå målet har vi arbetat aktivt med främjande åtgärder i utbildningen, kopplat till vårt SKA-arbete under Normer och värden, där vi till exempel arbetat för att få en trygg miljö, där alla ska få delta utifrån sina egna förutsättningar. Vikingsen (2020) menar ”Att skapa miljöer för möten, lek, utforskande och lärande är ingenting man gör i en handvändning och det är ett arbete som aldrig kan bli helt färdigt eftersom vi, barnen och världen är i ständig rörelse. Förändring bör ske kontinuerligt tillsammans med barnen och utifrån observationer av hur de använder material och rum” (sid 304).

Blåsippan har under våren haft stora förändringar av personal i arbetslaget, många vikarier, vilket påverkat undervisning och arbetssätt vilket gjort det svårt att räcka till för att stanna upp, fånga upp reflektioner och för att utmana vidare i undervisningstillfället. För att skapa förutsättningar för trygghet och lugn, utgå från barnens intresse, behov och förutsättningar har Blåsippan använt en superstruktur. Strukturen har varit ett bra verktyg som tydliggjort hur vi organiserat oss i miljöerna, vilka arbetsuppgifter vi haft, vilket skapat möjligheter för oss att komma tillbaka till vårt förhållningssätt där vi är när- och härvarande pedagoger med fokus på barnens samspel och lärande.

Det har under året varit mycket konflikter bland de äldsta barnen på Tussilago, vilket vi funderat på om detta kan ha att göra med deras utveckling; en önskan om självständighet. Pedagogerna har försökt att vara nära barnen för att hjälpa dem hantera de sociala relationerna. Vi vuxna har agerat som goda förebilder med ett positivt bemötande för att undvika negativa tillsägelser, samtalat och försökt hitta lösningar för goda relationer i gruppen.

En framgångsfaktor för båda avdelningarna, har varit att dela barngruppen i mindre sammanhang i leken/aktiviteter, då det skapar olika, nya, konstellationer där barnen möts. Vi har upplevt att det uppstått en mer vidgad lek och möten och samtal i aktiviteterna som främjat utforskandet.

Vi har på enheten arbetat främjande för att skapa förutsättningar för barnen att kunna utveckla en positiv självkänsla och samvaro i gruppen, där vi bekräftat och stärkt barnens kunnande och utveckling genom att hjälpa barnen att få syn på vad de lärt/ utvecklat i leken/projekten. Vi har arbetat utifrån ett tillgängligt arbetssätt där barnens olikheter ses som en tillgång i barngruppen, då vi har uppmuntrat barnens positiva handlingar i samspelet med andra barn då de hjälpt varandra, delat erfarenheter eller kunskap. Vi har också utformat lärmiljöer som skapat förutsättningar för att barnen ska kunna samspela till exempel genom att skapa tillsammans och gjort aktiviteter som gynnat samspelet. Detta för att skapa en god atmosfär, främja för goda möten och förebygga att situationer uppstår.

Genom vårt förhållnings- och arbetssätt, har vi upplevt att vi skapat förutsättningar för trygghet för barnen. Vi är på god väg i arbetet med att skapa ett främjande förhållningssätt med tillitsfulla relationer med barnen, vilket vi kan koppla till föreläsningen "Nya Känsloskolan" (Nya Känsloskolan Maria-Pia Gottberg, Förskoleforum) med Ellen Duivenvoorden på aprils APT.

Analys förebyggande åtgärder

På höstens utbildningsdag fick vi möjlighet att utforma våra miljöer efter projekt och barnens intresse, men också för att få en röd tråd i projekten och att barnen ska få möjlighet att möta olika ämnen i de miljöerna. Vårt mål har varit att ha tillgängliga miljöer som skapat förutsättningar för utveckling och lärande. Visst material har varit synligt men inte alltid i barnens nivå p.g.a. olika omständigheter. Detta har gjort att barnen delvis blivit självständiga i sitt eget utforskande. Vi har upplevt att barnen fått ökad självkänsla och att det stärkt dem när de själva kunnat göra egna val av aktiviteter samt material. Vi har försökt att få till en progression i de olika miljöerna för att vidga både lek och utveckling. Blåsippan upplever att tiden inte funnits för att förändra i miljöer då det varit många vikarier, förutsättningarna har inte funnits för att skapa progression för barnen.

Vi har arbetat fram syftesbeskrivningar för våra miljöer, vad det är vi vill att barnen ska kunna utforska, vilka mål vi arbetat efter och vilka material, för att göra det tydligt för alla i huset och möjligt för vikarier att förstå. Syftesbeskrivningar, reflektioner kring lärloggar samt månadsreflektionerna har gjort att vi skapat förutsättningar för utveckling och lärande för barnen. Det har pågått ständiga reflektioner kring våra miljöer för att de ska kunna kopplas till både enhetens och avdelningarnas mål, så att de tilltalar och utmanar utifrån allas olikheter och intressen.

Genom att skapa lärmiljöer som utmanat och intresserat barnen, har vi fångat barnen i deras utforskande, och på så sätt kunnat förebygga konflikter. Vi reflekterar hela tiden i arbetslaget om läget för att få en god arbetsmiljö för både barn och pedagoger och förebygga eventuella kränkningar. Blåsippan har haft stor personalomsättning, vilket påverkat tryggheten i barngruppen även om personaltätheten varit densamma. Superstrukturen har varit en viktig del i arbetet med att fördela oss i miljöerna och kunnat vara nära barnen. Den har även underlättat för vikarier genom att kunna läsa sig till vad som förväntas. Den har också gjort att alla inte agerat "löpare", utan har kunnat vara kvar i de olika miljöerna. Även om den inte fungerat fullt ut så har strukturen ökat vår medvetenhet kring hur vi organiserar oss.

För att skapa förutsättningar för att barnen ska kunna få ta del av de olika diskrimineringsgrunderna har vi läst Polyglutt och böcker. I barnens egeninitierade lek och andra sammanhang, har det uppstått samtal kring tex familjekonstellationer och människors

olikheter, vilket vi bemött vid dessa situationer. Tussilago upplever att det kan vara svårt med de yngsta barnen att få en förståelse för vad de olika grunderna innebär, men att ämnet lyfts. Blåsippan har genom till exempel vid vilan, berört de olika diskrimineringsgrunderna genom litteratur, vilket skapat möjlighet till samtal och reflektioner med barnen.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Alla pedagoger på Tolsgården har gemensamt diskuterat de risker och hinder som vi kan se i vår utbildning. Dessa diskussioner gjordes utifrån vår analys i vårt systematiska kvalitetsarbete 22/23 under rubriken Normer och värden.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i></p> <p>Det finns alltid en risk för kränkande behandling om vi inte är tillräckligt med personal, inte är nära barnen i deras lek samt är tillräckligt uppmärksamma. Detta gäller i alla situationer och miljöer på förskolan.</p>	<p>För att motverka kränkande behandling är vi pedagoger närvarande och lyhörda i barngrupperna. För att kunna vara detta krävs personaltäthet, medvetenhet hos oss pedagoger samt förhållningssätt för en positiv atmosfär.</p> <p>Vi fortsätter vårt arbete med att medvetandegöra vårt förhållningssätt kring att skapa förutsättningar för goda relationer. Barns upplevda erfarenheter påverkar deras relationer. Pedagogernas bemötande gentemot barnen har stor betydelse och det är av stor vikt att vi möter barnen med respekt. Vi pedagoger arbetar för att lyfta barnens olika förmågor och styrkor för att ge barnen strategier för att se olikheter som en tillgång och styrka. Detta skapar förutsättningar för barnen att kunna visa empati och förståelse för andra barn i olika situationer. Vi pedagoger arbetar ständigt främjande kring hur vi bemöter varandra för att skapa ett positivt klimat där vi som pedagoger har en stor roll som förebilder. En del i arbetet med att skapa förutsättningar för goda relationer, är att vi vid vissa tillfällen delar barngruppen i mindre konstellationer. Vi arbetar också aktivt med att skapa miljöer/mötesplatser för att skapa en lugnare miljö, där möjlighet för god kommunikation och samspel mellan barn-barn och barn-pedagog blir större.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>En risk kan vara att barnen kommenterar varandras kön vid toalettbesök, blöjbyten eller andra tillfällen. Därför ser vi det som yttersta vikt att vi pedagoger finns nära även vid dessa rutinsituationer.</p> <p>Det kan också vara en risk att barnen tar på varandras kroppar på ett sätt som inte är okej, vid till exempel rollekar som doktor eller när barn upplevs som extra nyfikna på kroppen.</p>	<p>Vi pedagoger är medvetna om att vi behöver finnas nära barnen i rutinsituationer kring toalettbesök och blöjbyten så att alla barn kan känna sig trygga. Vi arbetar för att medvetengöra barnens rätt till sin egen kropp och visa varandra respekt. Vi pedagoger måste ha en överblick över lokalerna och var barnen befinner sig då det finns risk för att barnen kan ”stänga in sig” på till exempel toaletten eller vid olika rollekar. Vi pedagoger pratar direkt med barnen vid eventuella kommentarer.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks

<p><i>Kön</i></p> <p>Vi anser att det kan finnas en risk kring vårt bemötande med barnen i deras lek eller tankar och funderingar kring kön. Kan det finnas situationer där våra personliga åsikter speglas i vår yrkesroll? Detta kräver en ständig diskussion oss pedagoger emellan. En annan risk vi har identifierat är om vi pedagoger erbjuder könsstereotypa miljöer som inte i tillräckligt hög grad tilltalar alla oavsett kön.</p>	<p>Vi på förskolan Tolsgården arbetar aktivt med att motverka diskriminering p.g.a. kön. Detta gör vi genom att vi ser flickor och pojkar som jämlika. Alla barn oavsett kön får lika mycket inflytande och plats i gruppen. Det är också av vikt att vi pedagoger inte könsbestämmer material, miljö med mera utan skapar förutsättningar för barnen att utforska, upptäcka och skapa nyfikenhet i utbildningen.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi anser att det kan finnas en risk kring vårt bemötande med barnen i deras lek eller tankar och funderingar kring könsstereotypiska roller. Kan det finnas situationer där våra personliga åsikter speglas i vår yrkesroll? Detta kräver en ständig diskussion oss pedagoger emellan. Vi upplever att en risk kan vara om vi pedagoger inte är fullt medvetna kring val av till exempel litteratur för barn.</p>	<p>I arbetet med att motverka diskriminering p.g.a. könsöverskridande identitet eller uttryck finns vi pedagoger med och stöttar och bekräftar individen kring dess val, frågor och tankar kring sina eller andras könsöverskridande identitet. Vi pedagoger arbetar för att skapa en samsyn kring ämnet för att på bästa sätt kunna bemöta och bekräfta individen. Detta sker till exempel via diskussioner vid APT samt vid andra mötesforum men även vid inläsning av litteratur och forskning.</p>
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>På förskolan Tolsgården kan det vara en risk att vi till största delen saknar andra etniciteter. Det kräver att vi som pedagoger har en större medvetenhet och arbetar aktivt med att synliggöra olika etniciteter i utbildningen.</p>	<p>Vi på Tolsgårdens förskola ser trygghet, respekt och olikheter som viktiga komponenter för att alla ska känna sig välkomna till oss. På Tolsgården finns få barn och inga pedagoger med annan etnicitet, och vi pedagoger lyfter etniskt ursprung både spontant när vi stöter på det och när barnen efterfrågar det men också medvetet, till exempel genom litteratur.</p>

<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Vi upplever att en risk kan vara att barnen på vår förskola inte möter olika religioner eller individer med annan trosuppfattning. En annan risk vi ser är att vi pedagoger inte får erfarenhet eller ökad medvetenhet kring ämnet just p.g.a. vi inte möter det i utbildningen. Det kräver att vi aktivt söker den kunskapen vi känner att vi behöver.</p>	<p>Vi på Tolsgårdens förskola ser trygghet, respekt och olikheter som viktiga komponenter för att alla ska känna sig välkomna till oss. Vi pedagoger berikar medvetenheten kring detta genom att erbjuda barnlitteratur som speglar olika sätt att leva. Vår dagliga kontakt med vårdnadshavarna präglas av öppenhet och lyhördhet. Att samtala med barnen om religion och annan trosuppfattning när barnen själva lyfter ämnet, ser vi som viktigt för att medvetandegöra barnen för våra olika sätt att leva. Detta är några av våra verktyg som vi anser viktiga för att motverka diskriminering i vår utbildning.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>En risk är att vi inte uppmärksammar kränkningar kring funktionsvariationer om vi pedagoger inte är närvarande, att vi inte ser, hör eller förstår de situationer som uppstår.</p> <p>En risk kan också vara att information om händelser eller barns olikheter och behov inte når fram till alla pedagoger.</p> <p>En risk är också fördomar och förutfattade meningar som finns med hos både pedagoger och barn.</p>	<p>Enligt förskolans värdegrund ska ingen diskrimineras p.g.a. funktionsnedsättning och därför är det viktigt att vi pedagoger arbetar för alla människors lika värde. Vi pedagoger tar till oss aktuell forskning samt inläsning av litteratur, samt att vi läser litteratur för barnen som berör ämnet. Vi som pedagoger är viktiga som förebilder för barnen då vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för andra individer. Vi anpassar vårt förhållningsätt och den pedagogiska miljön med hänsyn till barnens förutsättningar och behov, ibland med hjälp av kommunens specialpedagog.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p> <p>Vi upplever att en risk kan vara att barnen på vår förskola inte möter samkönade par/relationer i större utsträckning, utan vi pedagoger måste finna andra sätt att beröra ämnet.</p>	<p>Förskolans värdegrund ska präglade utbildningen och omfatta alla barn och vuxna som ingår i vår verksamhet oavsett sexuell läggning. På Tolsgårdens förskola ska vi visa varandra hänsyn. Jämställhet ska råda och egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i utbildningen. Detta gör vi genom samtal med barnen samt att erbjuda olika typer av barnlitteratur.</p>

<p><i>Ålder</i></p> <p>Vi anser att vi har ett medvetet arbetssätt och förhållningssätt kring att vi använder begreppet yngre och äldre i stället för stora och små. Vi arbetar för en öppenhet mellan avdelningarna när tillfälle ges. Detta för att skapa möten mellan alla barn på Tolsgården oavsett ålder.</p> <p>En risk kan vara man ser olika på 3-åringarna, som vi i år har på båda avdelningarna. En annan risk kan då vara att pedagogernas förhållningssätt inte följer barnets utveckling utan utgår från ålder.</p>	<p>Förskolans värdegrund ska prägla utbildningen oavsett ålder. Det är av stor vikt att vi som pedagoger är medvetna kring hur vi uttrycker oss kring ålder och att vi ser till individens enskilda behov. De pedagogiska miljöerna utformas utifrån tanken att skapa mötesplatser för upplevelser och undersökning, oavsett ålder. Genom att samarbeta mellan avdelningarna motverkar vi kategorisering av barnen som stor och liten, vilket även stärker gemenskapen i huset både mellan barn-barn och barn-pedagog. Detta skapar även förutsättningar för att främja arbetet med hållbara relationer. Samarbetet sker delvis genom öppning/stängning, vila, planeringar och vid måltiderna.</p> <p>När vi i år har treåringar på Tussilago är det viktigt att pedagogerna är medvetna om att anpassa material och aktiviteter som utmanar barnen, till exempel duka med stor tallrik och bestick. Det är också av vikt att se att dessa barn får vara en del av den äldre avdelningen när tillfälle ges för att få de äldre barnen som förebilder. Pedagogernas förhållningssätt och medvetenhet är avgörande för att förhindra diskriminering.</p>
---	--

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens systematiska kvalitetsarbetet för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Tolsgårdens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi pedagoger uppmuntrar och skapar förutsättningar för barnen att utveckla en tilltro till sin egen förmåga och en positiv samvaro i gruppen.	Läsåret 23/24	<p>Vi bekräftar och stärker barnens kunnande och utveckling genom att göra barnen medvetna på vad de lärt/ utvecklat.</p> <p>Vi uppmuntrar barnens positiva handlingar i samspelet med andra barn, till exempel i leksituationer och i hallen där barnen tar hjälp av varandra.</p> <p>Vi finns nära, stöttar och bemöter barnen på ett positivt sätt för att skapa en god atmosfär.</p>	Alla pedagoger
Pedagogerna är delaktiga i barnens lek, där man utgår från barnens behov och intressen, vilket skapar förutsättningar för trygghet och utveckling.	Läsåret 23/24	Vi skapar struktur och organiserar oss i våra lärmiljöer (rummen) utifrån befintlig barngrupp och behov.	Alla pedagoger

		Pedagogerna finns nära i barnens lek för att stötta, vara lyhörda och skapa en god atmosfär.	
Vi arbetar utifrån ett tillgängligt arbetssätt där barnens olika erfarenheter och kunskaper ses som en tillgång i barngruppen.	Läsåret 23/24	Vi pedagoger finns nära i barnens lek och uppmuntrar dem att se olikheter som en tillgång i utbildningen.	Alla pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på Tolsgårdens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Skapa lärmiljöer som bidrar till att barnen får förutsättningar till utveckling och lärande	Läsåret 23/24	Vi pedagoger arbetar för att utforma de pedagogiska miljöerna så att de tilltalar och utmanar utifrån allas olikheter och intressen.	Alla pedagoger
Skapa förutsättningar för att barnen ska få möta och utveckla kunskap för de olika diskrimineringsgrunderna	Läsåret 23/24	Erbjuder litteratur som berör de olika diskrimineringsgrunderna. Vi initierar samtal med barnen kring de olika diskrimineringsgrunderna.	Alla pedagoger
Vi organiserar lärmiljö och utbildning, samt finns nära i barnens lek, för att förhindra att kränkningar ska ske och upprepas.	Läsåret 23/24	Reflekterar, dokumenterar eventuellt i händelselogg, samt ser över lärmiljö och utbildning vid incidenter. Detta för att kunna se mönster i det som sker och motverka kränkande behandling.	Alla pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Under framtagandet av planen tar vi med de tankar barnen haft kring värdegrundsfrågor och vilket förhållningssätt vi har till varandra. I det dagliga samtalet med barnen förankrar vi tankarna som står i planen.

Genom att intervjua, samtala och vara närvarande och härvarande i barnens lek vill vi pedagoger få reda på om det förekommer kränkningar. Med de äldre barnen pratar vi om att det finns en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Både med de äldre och de yngre barnen arbetar vi med att medvetandegöra deras handlingar i samspel med andra. Detta sker i den dagliga utbildningen genom att t.ex. visa vid konflikter eller om de utsätter kompiserna för något som inte är en okej handling, att kompiserna blir ledsen. Det är dock även av stor vikt att vi uppmärksammar de positiva handlingarna som barnen gör gentemot varandra.

4.2 Medarbetares delaktighet

Pedagogerna på förskolan Tolsgårdens arbetar tillsammans fram planen mot diskriminering och kränkande behandling genom diskussioner på APT. På så vis blir alla pedagoger delaktiga, även kök och städpersonal tar del av planen mot diskriminering och kränkande behandling.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

De resultat som framkommer i föräldraenkäten och utvecklingssamtal under våren rörande område Normer och värden, tas omhand av pedagogerna och analyseras. Resultatet blir en del av underlaget i framtagandet av planen.

Vårdnadshavarna informeras i ett digitalt informationsbrev under hösten om vår plan mot diskriminering och kränkande behandling och om möjligheten att framföra klagomål och synpunkter på utbildningen via en E-tjänst på Mariestads kommuns hemsida.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier / sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier / sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för Förskola och pedagogisk omsorg.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för Förskola och pedagogisk omsorg, Ewa Möller

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera rektor Pia Fahlgren och avdelningschef för förskola och pedagogisk omsorg Ewa Möller.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet**Vid trakasserier och kränkande behandling**

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter.